

แนวทางการดูแลภาวะเสียเลือดจากการคลอด : แบบฟอร์ม Checklist จังหวัดพัทลุง

การประเมินและวางแผนก่อนเข้าสู่ระยะคลอด

- ประเมินและเตรียมการสตรีตั้งครรภ์แต่ละราย เพื่อหาความเสี่ยงต่อภาวะตกเลือดหลังคลอด : รกเกาะต่ำ, รกเกาะแน่นผิดปกติ, การแข็งตัวของเลือดผิดปกติ และสตรีตั้งครรภ์ที่ปฏิเสธการรับเลือด
- ตรวจสอบคัดกรองและแก้ไขภาวะซีดในสตรีตั้งครรภ์ : ถ้าไม่สามารถรับประทานธาตุเหล็กได้ เริ่มพิจารณาข้อบ่งชี้ของการให้เลือดเพื่อให้ได้ความเข้มข้นเลือดตามเป้าหมาย โดยเฉพาะสตรีตั้งครรภ์ที่เป็นกลุ่มความเสี่ยงสูง

การประเมินเมื่อเข้าพักในโรงพยาบาลและวางแผนการดูแล

ประเมินความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

<p>ตรวจสอบผลการตรวจหมู่เลือดและภูมิต้านทานในเลือดจากประวัติใน ANC</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ถ้าไม่มีผลตรวจหมู่เลือดและภูมิต้านทานในเลือด สั่ง blood type & screening lab ☐ ถ้าตรวจพบภูมิต้านทานในเลือดจากการตรวจคัดกรอง เช่น Rh-ve หรือ indirect comb test +ve สั่ง blood type & Crossmatch PRC 2 ยูนิต คลอดรพ.พัทลุง ☐ สตรีตั้งครรภ์รายอื่น ๆ สั่ง tube CBC, และเมื่อ tube G/M clot blood ให้ธนาคารเลือดตามความเสี่ยง 	<p>ประเมินความเสี่ยงของสตรีตั้งครรภ์ (เกณฑ์ประเมินตารางต่อไป)</p> <p>ถ้าความเสี่ยงปานกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ส่ง CBC, เพื่อ tube G/M PRC ☐ ทบทวนแนวทางการดูแลภาวะเสียเลือดจากการคลอด ☐ เปิดเส้นทางให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเมื่อเข้าสู่ภาวะคลอด <p>ถ้าความเสี่ยงสูง</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ส่ง CBC, G/M PRC 2 ยูนิต ☐ ทบทวนแนวทางการดูแลภาวะเสียเลือดจากการคลอด ☐ เปิดเส้นทางให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ ☐ รายงานแพทย์เวร 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ ประเมินความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นในระหว่างคลอด <ul style="list-style-type: none"> ○ การคลอดระยะที่สอง เนิ่นนาน ○ การคลอดที่รวดเร็ว (< 2 ชม. Precipitate labor) ○ ได้รับ Oxytocin นาน ○ มีเลือดออกทางช่องคลอดอย่างต่อเนื่อง ○ ติดเชื้อในโพรงมดลูก ○ ได้รับ MgSO4 ☐ ระดับความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ให้เตรียม tube G/M PRC ☐ ดูแลสตรีที่มีความเสี่ยงหลายข้อเหมือนสตรีตั้งครรภ์เสี่ยงสูง และปรึกษาย้ายคลอดที่รพ.พัทลุงตามความเหมาะสม
---	---	---

การประเมินความเสี่ยงการเสียเลือดเมื่อเข้าพักในโรงพยาบาล

ความเสี่ยงต่ำ (เก็บ clot blood)	ความเสี่ยงปานกลาง (เตรียม tube type & screen)	ความเสี่ยงสูง (ส่ง G/M PRC 2 unit)
ไม่มีประวัติผ่าตัดมดลูก	เคยผ่าตัดคลอด หรือผ่าตัดมดลูก	รกเกาะต่ำ หรือสงสัยภาวะรกเกาะแน่น
ตั้งครรภ์เดี่ยว	ตั้งครรภ์แฝด	เลือดออกทางช่องคลอดอย่างต่อเนื่อง (ปริมาณมากกว่ามูกปกติ)
เคยคลอดทางช่องคลอด ≤ 3 ครั้ง	เคยคลอดทางช่องคลอด > 3	เกล็ดเลือดต่ำ < 100,000
ไม่เคยมีประวัติโรคเลือด	ติดเชื้อในโพรงมดลูก	มีภาวะการแข็งตัวของเลือดผิดปกติ
ไม่เคยมีประวัติคลอดตกเลือด หรือรกค้าง	เคยมีประวัติตกเลือดหลังคลอด	ความเข้มข้นเลือด < 30% ร่วมกับปัจจัยเสี่ยงอื่น ๆ
	มีเนื้องอกมดลูกขนาดใหญ่	สตรีตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยงปานกลางหลายข้อ
	ประเมินน้ำหนักทารกมากกว่า 3500 กรัม หรือน้ำคร่ำปริมาณมาก	
	ภาวะอ้วน BMI > 35	
	ความเข้มข้นเลือด (Hct) < 30%	

ระดับ 0 : การคลอดทุกประเภท : ป้องกันและค้นพบภาวะเสียเลือดจากการคลอด

เมื่อเข้าสู่ระยะที่สองของการคลอด แจ้งเตือน / ตรวจสอบความเสี่ยงต่อภาวะการเสียเลือดจากการคลอด รายงานแพทย์เวร ตรวจสอบการจ้องเลือด

เมื่อเข้าสู่ระยะที่สามของการคลอด

- เมื่อคลอดไหล่หน้าของทารก (มั่นใจว่าไม่มีทารกอีกคน) หรือเมื่อทารกคลอดแล้ว คำคมดลูกให้แน่ใจว่าไม่มีทารกอีกคน
- ให้ oxytocin 10-20 ยูนิตผสมน้ำเกลือหยดทางหลอดเลือดดำในอัตรา 100 – 150 ml/hr. (ปรับอัตราเร็วของการให้ตามการหดตัวของมดลูก) หรือ ให้ oxytocin 10 ยูนิตฉีดเข้ากล้ามเนื้อ
- ผูกและตัดสายสะดือ หลังทารกคลอด 1 – 3 นาที (ยกเว้นทารกมีสัญญาณชีพไม่ดี จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้น ให้ตัดสายสะดือได้เลย)
- ทำ controlled cord traction ในขณะที่มดลูกหดตัว (ถ้าผู้คลอดสามารถทำได้อย่างชำนาญ) หรือ รอสัญญาณรกลอกตัว แล้วทำคลอดรก
- นวดคลึงมดลูกเป็นระยะ อย่างน้อย 60 วินาทีหลังรกคลอด

ประเมินปริมาณการเสียเลือดอย่างต่อเนื่อง

- ใช้วิธีการประเมินเลือดอย่างเป็นทางการ คือใช้ถุงตวงเลือด และการแยกชั่งผ้า gauze และวัสดุที่ชุ่มเลือด (1 กรัม = 1 มิลลิลิตร)
- ประเมินด้วยสายตา ถ้าไม่สามารถตวงเลือดตามข้างต้นได้

ประเมินสัญญาณชีพอย่างต่อเนื่อง

Early warning Signs : ถ้าประเมินปริมาณการเสียเลือด ≥ 300 มล. ในการคลอดทางช่องคลอด หรือ ≥ 800 มล. ในการผ่าตัดคลอด หรือ ประเมินแล้วสัญญาณชีพมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสัญญาณของภาวะช็อคคือ ชีพจร ≥ 110 bpm, ความดันโลหิต $< 90/60$ mmHg, ออกซิเจนในเลือด $< 95\%$ หรือเลือดออกเพิ่มขึ้นช่วงพักฟื้น เพิ่มระดับการดูแลเป็น**ระดับ 1** (การดูแลมารดาที่มีภาวะตกเลือดจากการคลอด)

ระดับ 1 : เสียเลือดจากการคลอด

ถ้าประเมินปริมาณการเสียเลือด ≥ 300 มล. ในการคลอดทางช่องคลอด หรือ ≥ 800 มล. ในการผ่าตัดคลอด หรือ

ประเมินแล้วสัญญาณชีพมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสัญญาณของภาวะช็อกคือ ชีพจร ≥ 110 bpm, ความดันโลหิต $< 90/60$ mmHg, ออกซิเจนในเลือด $< 95\%$ หรือเลือดออกเพิ่มขึ้นช่วงพักฟื้น

ผู้ปฏิบัติ / หน้าที่	ลงมือทำ	คิด/ ตรวจสอบประเมิน
<p>พยาบาล incharge (พยาบาลห้องคลอด)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ประกาศภาวะตกเลือดหลังคลอด ☐ สั่งตาม LR rescue team ☐ สั่งการรักษาตาม Guideline ขณะรอแพทย์ ☐ แบ่งหน้าที่ให้สมาชิกในทีม ☐ ให้ข้อมูลแพทย์เวร ☐ เสนอการปฏิบัติตาม guideline ☐ ตรวจสอบการปฏิบัติตาม guideline ☐ บันทึกการปฏิบัติ <p>พยาบาลคนที่ 1 (Nursing Care)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ปฏิบัติตาม guideline ☐ ปฏิบัติตามที่ incharge / แพทย์สั่ง <p>พยาบาลคนที่ 2 (Nursing monitor)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ประเมินและบันทึกการเสียเลือด สัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน ปริมาณปัสสาวะ และระดับความรู้สึกตัว <p>พยาบาลคนที่ 3/ ผู้ช่วยพยาบาล / เจ้าหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ช่วยเหลือแพทย์ ☐ แจ้งธนาคารเลือด ☐ แจ้งทีมส่งต่อและโรงพยาบาลแม่ข่าย 	<p>พยาบาล incharge</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ สั่งเปิดเส้นทางการให้ IV ด้วยเข็มเบอร์ 18 เวลา ..... ☐ สั่งให้สารน้ำ Lactate Ringer/NSS 1000 mL + Oxytocin..... (10-40) unit IV drip ..... (100-500) mL/hr. เวลา ..... ; ปรับอัตราการให้สารน้ำจนกระทั่งมดลูกหดตัวดี ☐ สั่ง/ ควบคุมมดลูกอย่างต่อเนื่อง ☐ สั่งให้ Methergine 0.2 มก. เข้ากล้ามเนื้อ (ห้ามให้ในโรคความดันโลหิตสูง) เวลา ..... ให้ครั้งเดียวถ้าไม่ตอบสนองเปลี่ยนเป็นยาชนิดอื่น ถ้าตอบสนองดีให้ซ้ำได้ทุก 2 ชั่วโมง ☐ สั่ง/เสนอ ให้สวนปัสสาวะ หรือคาสายสวนปัสสาวะ เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ ให้ออกซิเจน mask with bag 10 L/min เพื่อรักษาระดับออกซิเจนในเลือด $\geq 95\%$ ☐ สั่ง/เสนอ ให้รักษาอุณหภูมิร่างกายผู้ป่วยให้อบอุ่น ☐ สั่ง/เสนอ ให้ type & crossmatch PRC 2 ยูนิต (ถ้ายังไม่ได้ส่งก่อนหน้า) เวลา ..... ☐ เสนอให้ตามแพทย์เวร/ สูติแพทย์ ☐ เสนอให้ตามทีมช่วยเหลือฉุกเฉิน ☐ เสนอให้ส่งต่อรพ.แม่ข่าย <p>พยาบาลคนที่ 2 (Nursing monitor)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ วัดและชานสัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน และระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วย ทุก 5 – 10 นาที ☐ ซั่งผ้าเปียกเลือด คำนวณ จดบันทึกปริมาณการเสียเลือดจากถุงตวงเลือดทุก 5 – 15 นาที ☐ ตวง จดบันทึกปริมาณปัสสาวะทุก 30 – 60 นาที <p>พยาบาลคนที่ 3 / ผู้ช่วยพยาบาล (Nursing assistant)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เตรียมโคมไฟและถาดวางเครื่องมือเพื่อให้แพทย์ทำสูติศาสตร์หัตถการ ☐ ช่วยเหลือแพทย์ทำหัตถการ <p>แพทย์เวร</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ตรวจสอบหาสาเหตุ, ประเมินแนวโน้มการเสียเลือดว่าควบคุมได้หรือไม่ และเตรียมการส่งต่อโดยเร็ว ☐ ทำ Bimanual Uterine compression อย่างต่อเนื่อง ☐ ทำ intrauterine Balloon Tamponade ร่วมกับ Vg packing (ถ้าสามารถทำได้ในรพ.พัทลุง) 	<p>สาเหตุที่เป็นไปได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ มดลูกหดตัวไม่ดี ☐ แผลฉีกขาดในช่องคลอด ☐ รกค้าง ☐ การแข็งตัวของเลือดผิดปกติ ☐ Hematoma ☐ Amniotic embolism ☐ มดลูกปลิ้น ☐ รกเกาะแน่นผิดปกติ ☐ มดลูกแตก <p>เมื่อสตรีหลังคลอดมีอาการคงที่ : ปรับการดูแลหลังคลอดประเมินให้ <u>บ่อยกว่า</u> สตรีหลังคลอดทั่วไป</p> <p>* LR rescue-team ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แพทย์เวร - พยาบาลคนที่ 2 - พยาบาลคนที่ 3 /ผู้ช่วยพยาบาล

สารกระตุ้นมดลูกเพื่อรักษาภาวะตกเลือดหลังคลอด

ยา	ขนาดยา	วิธีการให้ยา	ความถี่	ผลข้างเคียง	ข้อห้าม	การเก็บยา
Oxytocin 10 ยูนิต/มล.	10 -40 ยูนิต ต่อ 1000 มล.	หยดทางหลอดเลือดดำ ปรับอัตราตามการหด ตัวของมดลูก	ต่อเนื่องด้วยอัตราเร็ว 100 -150 มล./ชม.	ส่วนใหญ่ไม่มีอาการ คลื่นไส้ อาเจียน โขเดียมต่ำ(water intoxication) ความดันโลหิตต่ำ ชีพจรเร็วมาก ถ้าให้ขนาดสูง	แพ้ยา	อุณหภูมิห้อง
Methergine (Methylergonovine) 0.2 มก./ มล.	0.2 มก.	ฉีดเข้ากล้ามเนื้อ (ห้ามให้ทางหลอดเลือด)	- ทุก 2-4 ชม. - ถ้าไม่ตอบสนองหลัง การให้ครั้งแรก ให้ครั้ง ต่อไปไม่ได้ประโยชน์	คลื่นไส้ อาเจียน ความดันโลหิตสูงรุนแรงถ้าให้ในผู้ป่วยโรคความดัน โลหิตสูงเรื้อรังหรือครรภ์เป็นพิษ	โรคความดันโลหิตสูง ครรภ์เป็นพิษ โรคหัวใจ หรือแพ้ยา	แช่ตู้เย็น เก็บให้พ้นแสง
Cytotec (misoprostol) 100 หรือ 200 มก. /เม็ด	800 – 1000 มก. 400 – 800 มก.	เหน็บทางทวารหนัก อมใต้ลิ้น	ครั้งเดียว	คลื่นไส้ อาเจียน ถ่ายเหลว มีไข้(เป็นเวลาสั้นๆ) ปวดศีรษะ, หนาวสั่น	น้อยยา แพ้ยาหรือสาร Prostaglandin	อุณหภูมิห้อง

ถ้ามีเลือดออกอย่างต่อเนื่อง หรือสัญญาณชีพไม่คงที่ หรือปริมาณการเสียเลือด 1,000 -1,500 มล.

พิจารณาส่งต่ออย่างรวดเร็วตามแนวทาง Fast Track Refer เพิ่มระดับการดูแลเป็นระดับ 2

ระดับ 2 : เสียเลือดจากการคลอด

มีเลือดออกอย่างต่อเนื่อง หรือสัญญาณชีพไม่คงที่ และ/หรือปริมาณการเสียเลือด 1,000 – 1,500 มล.

ผู้ปฏิบัติ / หน้าที่	ลงมือทำ	คิด/ ตรวจสอบประเมิน
<p>พยาบาล incharge (พยาบาลห้องคลอด)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ตรวจสอบการปฏิบัติตาม guideline ☐ บันทึกการปฏิบัติ ☐ เสนอการปฏิบัติตาม guideline ☐ ให้ข้อมูลญาติและครอบครัว ☐ ให้ข้อมูลทีมส่งต่อ ☐ ให้ข้อมูลโรงพยาบาลแม่ข่าย <p>พยาบาลคนที่ 1 (Nursing Care)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ปฏิบัติตาม guideline ☐ ปฏิบัติตามที่ incharge / แพทย์สั่ง <p>พยาบาลคนที่ 2 (Nursing monitor)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ประเมินและบันทึกการเสียเลือด สัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน ปริมาณปัสสาวะ และระดับความรู้สึกตัว <p>พยาบาลคนที่ 3/ ผู้ช่วยพยาบาล / เจ้าหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ช่วยเหลือแพทย์ ☐ แจ้งธนาคารเลือด ☐ แจ้งทีมส่งต่อและโรงพยาบาลแม่ข่าย ☐ ติดต่อญาติและครอบครัว <p>ธนาคารเลือด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เตรียมรับมือกรณีผู้ป่วยเสียเลือดปริมาณมาก 	<p>หัวหน้าทีม (สูติแพทย์/ แพทย์อาวุโส) หรือพยาบาล incharge (ไม่มีทีมแพทย์ฉุกเฉิน)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ สั่งเปิดเส้นทางการให้ IV เส้นที่ 2 ด้วยเข็มเบอร์ 18 เวลา ..... ☐ สั่งให้สารน้ำ Lactate Ringer/NSS 1000 mL IV push / free flow เวลา ..... (3 mL ของ crystalloid: 1 ml ของ blood loss) ☐ สั่งให้สารน้ำ Lactate Ringer/NSS 1000 mL + Oxytocin..... (10-40) unit IV drip ..... (100-500) mV/hr. เวลา ..... ; ปรับอัตราการให้สารน้ำจนกระทั่งมดลูกหดตัวดี ☐ รพข. พิจารณาให้ colloid (Hemacel) 500 ml iv free flow กรณีไม่ตอบสนองต่อ NSS 2 L ☐ สั่ง/เสนอ การตรวจ Lab CBC, Blood chemistry, PT,PTT,INR เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ การจองส่วนประกอบของเลือด (PRC, FFP) เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ การให้ Cytotec 800 -1000 มก. เหน็บทางทวาร เวลา ..... ให้ซ้ำได้ 3 ครั้ง ทุก 20 นาที ☐ สั่ง/เสนอ การดูแลรักษาด้วยวิธีอื่น(ในตารางขวา) <u>ไม่ควรล่าช้าเพื่อรอการตอบสนองของยา</u> ☐ สั่งย้ายผู้ป่วยไปห้องผ่าตัด หรือห้องคลอด (กรณีผู้ป่วยอยู่ที่หอผู้ป่วยหลังคลอด) ☐ สั่ง/เสนอ การตามส่วนประกอบของเลือด เตรียมอุ่นและเตรียมการให้ส่วนประกอบของเลือด ☐ สั่ง/เสนอ การให้ PRC ในรายที่มีภาวะ hypovolemic shock และไม่ดีขึ้นหลังได้สารน้ำไป 2 L ไม่ต้องรอผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน.....unit/ เวลา ..... จำนวน..... unit /เวลา ..... ☐ สั่งเสนอการให้ Transmine 1 g IV push 1 mL/min เวลา ..... ให้ซ้ำได้ทุก 8 ชั่วโมง เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ การ monitor EKG ☐ สั่ง/เสนอ การตามสูติแพทย์ /ทีมช่วยเหลือ ☐ สั่ง/เสนอเตรียมการส่งต่อโรงพยาบาลแม่ข่าย <p>พยาบาลคนที่ 2 (Nursing monitor)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ วัดและชานสัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน และระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วย ทุก 5 – 10 นาที ☐ ชั่งผ้าเปียกเลือด คำนวณ จัดบันทึกปริมาณการเสียเลือดจากถุงตวงเลือดทุก 5 – 15 นาที ☐ ตวง จัดบันทึกปริมาณปัสสาวะทุก 30 – 60 นาที <p>พยาบาลคนที่ 3 / ผู้ช่วยพยาบาล (Nursing assistant)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เตรียมโคมไฟและภาควางเครื่องมือเพื่อให้แพทย์ทำสูติศาสตร์หัตถการ ☐ ช่วยเหลือแพทย์ทำหัตถการ ☐ ช่วยเคลื่อนย้ายผู้ป่วย <p>ธนาคารเลือด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ตรวจนับปริมาณ plasma ที่ละลายแล้ว, FFP และเกล็ดเลือด เตรียมการขนส่งถ้ามีปริมาณไม่พอ ☐ พิจารณาละลาย FFP 2 ยูนิต (ใช้เวลา 30-60 นาที) ให้เมื่อเต็ม PRC > 2 ยูนิต 	<p>แพทย์เวช</p> <p>ประเมินความจำเป็นในการดูแลรักษาด้วยวิธีอื่น ตามสาเหตุ <u>คลอดทางช่องคลอด</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ตรวจแผลฉีกขาดของช่องทางคลอด (ช่องคลอด หรือ ปากมดลูก) : ☐ เย็บซ่อม ☐ ไม่ใช่สาเหตุ 2. ตรวจรกและเยื่อหุ้มรก: ☐ ขูดมดลูก ☐ ไม่ใช่สาเหตุ 3. ตรวจการหดตัวของมดลูก: ☐ Intrauterine Balloon tamponade ☐ Bimanual uterine compression ☐ ไม่ใช่สาเหตุ 4. ตรวจพบมดลูกปลิ้น ☐ ดมยาสลบและลดการหดตัวของมดลูกเพื่อดันกลับทางช่องคลอด 5. สงสัย Amniotic fluid embolism ☐ ให้การดูแลเรื่องการหายใจ รักษาระดับความดัน และให้ส่วนประกอบของเลือด 6. ตรวจไม่พบสาเหตุต่าง ๆข้างต้น: ☐ พิจารณาส่งต่อเพื่อ selective embolization มอ (มีทีม interventional radiologist ที่มีประสบการณ์)In <p>ถ้าสัญญาณชีพแยกว่าที่ควรจะเป็นจากการประเมินปริมาณการเสียเลือด: ควรคิดถึงภาวะมดลูกแตกหรือการฉีกขาดของ Broad ligament ทำให้มีเลือดออกในช่องท้อง; พิจารณาผ่าตัดเปิดหน้าท้อง</p> <p>ผ่าตัดคลอด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แผลฉีกขาดของมดลูก หรือเส้นเลือด: ☐ ตรวจแผลและเย็บซ่อม 2. มดลูกหดตัวไม่ดี: ☐ B-Lynch suture, O'Leary, Multiple square ☐ Intrauterine Balloon Tamponade

ระดับ 3 : เสียเลือดจากการคลอด (โรงพยาบาลจังหวัด)

ปริมาณการเสียเลือด > 1,500 มล., ได้รับ PRC > 2 ยูนิต, สัญญาณชีพไม่คงที่ หรือสงสัยภาวะ DIC

เริ่มแนวทางการดูแลภาวะเสียเลือดจากการคลอดระดับ 3 ตั้งทีมและแบ่งงานให้สมาชิกในทีม

ผู้ปฏิบัติ / หน้าที่	ลงมือทำ	คิด / ตรวจสอบประเมิน
<p>พยาบาล incharge</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ มอบหมายงานให้คนในทีม ☐ ตรวจสอบการปฏิบัติตาม guideline ☐ บันทึกการปฏิบัติ ☐ เสนอการปฏิบัติตาม guideline ☐ ให้ข้อมูลหัวหน้าพยาบาล/หัวหน้ากลุ่มงานสูติฯ ☐ ให้ข้อมูลสูตินรีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญการผ่าตัด(ถ้ามี) ☐ ให้ข้อมูลห้องผ่าตัด ☐ ให้ข้อมูล ICU ☐ ให้ข้อมูลญาติและครอบครัวเบื้องต้น <p>พยาบาลคนที่ 1 (Nursing care)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ปฏิบัติตาม guideline ☐ ปฏิบัติตามที่ incharge / แพทย์สั่ง <p>พยาบาลคนที่ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ประเมินและบันทึกการเสียเลือด สัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน ปริมาณปัสสาวะ และระดับความรู้สึกตัว ☐ ตรวจสอบนับและชานปริมาณเลือด/ส่วนประกอบของเลือดที่ให้ผู้ป่วย <p>พยาบาลคนที่ 3/ ผู้ช่วยพยาบาล (ถ้ามี)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ช่วยเหลือแพทย์ ☐ อำนวยความสะดวก <p>เจ้าหน้าที่ / ประชาสัมพันธ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ตามทีมแพทย์ช่วยเหลือ ☐ ติดต่อญาติถ้ายังติดต่อไม่ได้ ☐ ติดต่อประสานงานกับธนาคารเลือด <p>ธนาคารเลือด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ เตรียมส่วนประกอบของเลือดที่อาจต้องใช้ 	<p>หัวหน้าทีม (หัวหน้าสูติแพทย์,/ วิสัญญีแพทย์) หรือพยาบาล incharge</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ สั่ง/เสนอ การใช้ชุดส่วนประกอบของเลือดในผู้ป่วยที่เสียเลือดมาก (PRC + FFP+ Platelet รายละเอียดตามตารางขวา) เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ การเปิดเส้น IV เส้นที่ 3 โดยใช้เข็มเบอร์ 16-18 ☐ สั่งให้สารน้ำ Lactate Ringer/NSS 1000 mL IV push / free flow เวลา ..... ☐ (3 mL ของ crystalloid: 1 mL ของ blood loss) ☐ สั่งให้สารน้ำ Lactate Ringer/NSS 1000 mL + Oxytocin..... (10-40) unit IV drip ..... (100-500) mL/hr. เวลา ..... ; ปรับอัตราการให้สารน้ำจนกระทั่งมดลูกหดตัวดี ☐ รพช. พิจารณาให้ colloid (Hemacele) 500 ml iv free flow กรณีไม่ตอบสนองต่อ NSS 2 L ☐ สั่ง/เสนอ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยไปห้องผ่าตัด (ถ้าไม่ได้ย้ายก่อนหน้า) ☐ สั่ง/เสนอ การตรวจ CBC, Coagulogram ทุก 1-2 ชม. / ทุก 5-unit ของการรับเลือด ☐ สั่ง/เสนอ การตรวจ blood chemistry, ABG ทุก 1-2 ชม. เวลา ..... ☐ สั่ง/เสนอ การย้ายผู้ป่วยเข้า ICU <p>วิสัญญีแพทย์ / สูติแพทย์ / แพทย์เวร / ศัลยแพทย์ (ตามข้อบ่งชี้/ตามข้อตกลง)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Arterial blood gas เวลา ..... ☐ Central hemodynamics monitors เวลา ..... ☐ ให้ยารักษาระดับความดันโลหิต เวลา..... ☐ ใส่ท่อช่วยหายใจ เวลา ..... <p>พยาบาลคนที่ 2 (nursing monitor)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ วัดและชานสัญญาณชีพ ระดับออกซิเจน และระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วย ทุก 5 – 10 นาที ☐ ชั่งผ้าเปียกเลือด คำนวณ จดบันทึกปริมาณการเสียเลือดจากถุงตวงเลือดทุก 5 – 15 นาที ☐ ตวง จดบันทึกปริมาณปัสสาวะทุก 60 นาที <p>พยาบาลคนที่ 3/ ผู้ช่วยพยาบาล (nursing assistant)</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ ช่วยเหลือแพทย์ทำหัตถการ ☐ ช่วยเคลื่อนย้ายผู้ป่วย ☐ อำนวยความสะดวกในการจัดหาอุปกรณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Selective embolization refers มอ. ☐ ให้การดูแลรักษาตามสาเหตุ ☐ ป้องกันอุณหภูมิร่างกายต่ำ ☐ แก้ไขภาวะความเป็นกรดในเลือด <p>ผ่าตัดเพื่อหยุดเลือด</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Uterine artery ligation ☐ ตัดมดลูก <p>การให้ส่วนประกอบของเลือดในผู้ป่วยเสียเลือดมาก</p> <p>อัตราส่วนที่เหมาะสมคือ</p> <p>6:4:1 PRC : FFP : Platelets</p> <p>หรือ 4:4:1 PRC : FFP : Platelets</p> <p><i>ให้พิจารณาตามสัญญาณชีพ, ปริมาณการเสียเลือด</i></p> <p>แก้ไขภาวะเลือดแข็งตัวผิดปกติอย่างมาก DIC</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ หลังให้ PRC 8 -10 u พิจารณาให้ coagulation factor ทดแทน ☐ พิจารณา consult Med เพื่อแก้ไขภาวะ DIC <p><i>พิจารณาย้ายเข้าหอผู้ป่วยวิกฤติทุกราย</i></p>

ส่วนประกอบของเลือด

<p>Packed Red blood Cells (PRC)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กรณีเร่งด่วนใช้เวลา 30 – 45 นาที เพื่อ crossmatch - ถ้าไม่สามารถรอได้ ให้ส่วนประกอบของเลือดหมู่ O, Rh neg 	<p>เป็นส่วนประกอบของเลือดที่ดีที่สุดในกรณีทดแทนการเสียเลือด (1 unit มีปริมาตร 250-350 มล. เพิ่ม Hct 3%) ถ้ามีภูมิคุ้มกันต่อเม็ดเลือดแดง อาจใช้เวลา 1- 24 ชม. ในการ crossmatch</p>
<p>Fresh Frozen Plasma (FFP)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้เวลา 1 ชั่วโมงในการละลาย 	<p>มีความจำเป็นเมื่อให้ PRCs > 2 unit หรือการแข็งตัวของเลือดผิดปกติ PT, PTT > 1.5 เท่า (1 unit มีปริมาตร)</p>
<p>Platelets (PLTs)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงในการเตรียม (สามารถให้ต่างหมู่เลือดกับผู้ป่วยได้ถ้าจำเป็น) 	<p>พิจารณาให้ในผู้ป่วยที่เกล็ดเลือด < 50,000 /μL Single donor Apheresis = platelet conc. 6-unit เพิ่มเกล็ดเลือดได้ 40,000 – 50,000 μL</p>
<p>Cryoprecipitate (CRYO)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงในการละลาย 	<p>พิจารณาให้ในผู้ป่วยที่ระดับ Fibrinogen ต่ำ < 80 mg/dl เป็นส่วนประกอบของเลือดที่ดีที่สุดในผู้ป่วยที่มีภาวะ DIC ที่ไม่ต้องการสารน้ำเพิ่ม</p>

แนวทางการดูแลภาวะ Late PPH : แบบฟอร์ม Checklist จังหวัดพัทลุง

ถ้าประเมินปริมาณการเสียเลือด > 300 มล. หรือ

ประเมินสัญญาณชีพมีการเปลี่ยนแปลง ชีพจร ≥ 110 ครั้งต่อนาที, ความดันโลหิต $\leq 90/60$ mmHg, ออกซิเจนในเลือด $< 95\%$

ผู้ปฏิบัติ / หน้าที่	ลงมือทำ	คิด / ประเมิน
<p>พยาบาล, แพทย์ หรือผดุงครรภ์</p> <p>☐ ปฏิบัติตามแนวทางการเสียเลือด late PPH จากการคลอด</p> <p>พยาบาล</p> <p>☐ รายงานแพทย์เวร/ สูติแพทย์</p> <p>☐ รายงานพยาบาล incharge</p> <p>☐ รายงานวิสัญญีแพทย์</p>	<p>พยาบาล</p> <p>☐ ประเมิน vital sign แรกรับ PR...../min, BP...../.....mmHg, RR...../min, BT.....c</p> <p>☐ เจาะเลือดส่ง CBC BUN, Cr, Electrolyte, PT, PTT, INR</p> <p>☐ Hct stat .....</p> <p>☐ ส่ง G/M PRC 2-4 unit</p> <p>☐ เปิดเส้นทางให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำด้วยเข็มเบอร์ 18</p> <p>☐ ถ้า BP < 90/60 ให้ LRs/ NSS 1000 ml IV free flow</p> <p>☐ พิจารณาให้ Hemacele 500 -1000 ml IV free flow กรณีที่ไม่ตอบสนองต่อ NSS 2 L</p> <p>☐ ให้สารน้ำ LRs / NSS 1000 ml + Oxytocin 20-40 unit IV drip rate 120-150 ml/hr.</p> <p>☐ ให้ oxytocin 10 unit IM +/- Methergine 0.2 mg IM</p> <p>☐ ให้อาา antibiotic Augmentin หรือ Ampicillin + Gentamicin + Metronidazole หรือ clindamycin + Gentamicin</p> <p>☐ Vital sign, O2 sat และระดับความรู้สึกตัวทุก 5 -15 นาที</p> <p>☐ บันทึกปริมาณเลือดด้วยการชั่งผ้าเปียกเลือด ทุก 5 – 15 นาที</p> <p>☐ ให้ O2 mask with bag 10 LPM , keep O2 > 95%</p> <p>☐ บันทึกปริมาณปัสสาวะด้วยการตวง หรือ Retained Foley’s catheter</p> <p>☐ รักษาอุณหภูมิผู้ป่วยให้อบอุ่น</p> <p>☐ พิจารณาส่งต่อโรงพยาบาลที่มีสูติแพทย์ หากการสัญญาณชีพไม่คงที่ หรือการเสียเลือดไม่ดีขึ้นใน 15-30 นาที</p> <p>แพทย์เวร หรือผดุงครรภ์</p> <p>☐ ประเมินภาวะรกร้าง/ เนื้องอกในโพรงมดลูก / AV malformation ด้วย doppler u/s</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ถ้าสงสัยรกร้างพิจารณาส่งต่อสูติแพทย์เพื่อขูดมดลูก เมื่ออาการคงที่ มีเลือดพร้อม และได้ยา ATB อย่างน้อย 2-4 ชั่วโมง ● ถ้าสาเหตุอื่นให้การรักษาตามสาเหตุนั้น ๆ 	<p>พิจารณาสาเหตุที่เป็นไปได้</p> <p>☐ มดลูกเข้าอู่/หดตัวไม่ดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ● รกร้าง/ฝังแน่น ● ติดเชื้อในโพรงมดลูก <p>☐ ช่องคลอดฉีกขาด/ ไหมหลุด</p> <p>☐ การแข็งตัวของเลือดผิดปกติ</p> <p>☐ Arteriovenous malformation</p> <p>☐ Choriocarcinoma</p>